

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokoјencev

:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne šte. 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Cetrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

===== Oglasi po ceniku. =====

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Karakteristika službene pragmatike.

V.

Pogovorili smo se o študiju in tabeli, torej o dolžnostih službojemalca do službodajalca; treba govoriti še o dolžnosti poslednjega do prvega, torej v prvi vrsti o plači.

Od državnega poloma na Dunaju okoli leta 1874. se morajo državni uslužbenci neprenehoma boriti z denarnimi zadregami; uradnik IX. razr. je imel takrat na mesec toliko goldinarjev kakor dandanes na dan kron, toliko se je spremenila vrednost blaga in denarja; regulacij plač pa je bilo v tem času tudi približno trideset. Ostalo občinstvo se je vselej ob nastali draginji prilagodilo razmeram, uslužbenci pa so navadno dobivali svoje poviške šele tedaj, ko so cene na novo poskočile in zato do dandanes niso prišli v pravi tir. Vrhutega se je privadila javnost, ob vsaki priliki povišati cene, kadar je na vidiku regulacija plač, slično onemu nadporočniku, kateremu je gospodinja takoj zvišala stanarino, ko je napredoval in samo zato, ker je postal stotnik. Javni uslužbenci se do dandanes takega sistematičnega obiranja še niso znali otresti in to

tem manj, ker se jim je pridružil novi prizadeti faktor: država sama.

Dandanes je na tisoče javnih nameščencev, med tem ko jih pred dobrimi 100 leti ni bilo niti toliko stotin; vsem tem reže kruh država in kakor raste draginja, rastejo plače, ž njimi pa pasiva v državnem proračunu. Državi nasprotni elementi so že spoznali, da se najuspešnejše škoduje državi z zvišanjem cen, oziroma z zvišanjem plač državnim uslužbencem. Ako se hočemo resno ubraniti te 50letne mizerije, treba prijeti navijalce cen in urediti vrednost denarja, kar bo prav in potrebno za državo, uslužbence in za marsikoga drugega, — razne regulacije pa nas gotovo ne rešijo.

Da bo morala država zadevo energično in v najkrajšem času urediti, dokazuje tale slučaj: dijak stane danes mesečno približno 1000 K, letno torej 10.000 kron; z obleko in počitnicami pa tudi 15.000 K; v štirih letih 60.000 K; ako se pa uči fant kako obrt, ali gre v trgovino, mu ni treba porabiti imenovane vsote, kljub temu pa ima boljše bodočnost, saj so plače zasebnikov dandanes neprimerno boljše od državnih uslužbencev. Poznamo slučaje, kjer zasluži brivec več nego nadsvetnik, knjigovez več nego upravitelj, pa še kriče o slabem zaslužku. Sedaj pa

ponižno vprašam: kdo naj študira pri takih cenah, ko samo v spodnji srednji šoli porabiš 60.000 K in kaj dosežeš dandanes s tem študijem, ko bi nekateri najraje zahtevali maturo za poduradnika? Gospôda, računajte kakor hočete; primerjajte študij, službene zahteve in plačo kakor hočete; tistega Vege ne najdete, ki bi vam te logaritme razrešil! Kdor hoče dandanes svojim otrokom dobro, naj jih pusti malo študirati, spravi pa naj jih čimpreje v praktične poklice!

Dalje bi morali imeti vsi enakokvalificiranci enake plače, pa jih nimajo. Upravno, sodno in finančno uradništvo ima gole plače, le malokateri ima kak priboljšek. Inženjerji pri rudarstvu in gozdarstvu pa imajo svoj razred in deputate: prosto stanovanje, luč, kurjavo, zdravnika, zdravila in so vrhutega organizirani v lastnih zadrugah. Z deputati je marsikdo za dva razreda boljši, zato tudi pri uslužbencih te vrste ni videti onega vztrajnega priganjanja za zboljšanje plač nego pri nas.

Pa tudi med državnimi uslužbenci brez takih priboljškov plače niso enake; to je krivično in ozlovolja uslužbence; izvira pač od ljudi, ki bistva državne službe niso poznali nikoli in ga nikoli ne bodo poznali, ker si predstavljajo uslužbenca

Doživljaji leta 1919.

Popisal J. Z.

(4)

Spoznal sem se bil tudi s tajnikom U. domačinom Korošcem, čigar žena je bila Nemka in otroci vzgojeni v njenem duhu. Mirno je prenašal svojo usodo in z nami vred čakal kaj pride.

Vrlo so se vedli Seljani, doma iz vasice tam za Borovljami. Sela so znana narodna vas, in 18 letni mladenič mi je pripovedoval tale resnični dogodek:

Decembra 1918 so spoznali Nemci, da tiste malenkostne straže, ki smo jih bili mi razpostavili v Št. Pavlu, Borovljah, Smohoru in drugod, našo posest samo markirajo, nikakor pa ne zadostujejo za resno obrambo. Zato so pričeli misliti, kako bi se jih otresli. To misel so jim utrievale tudi straže same, ker se niso povsem korektno vedle, tako v Št. Pavlu, posebno pa v Ziljski dolini, kjer je spodnji del slovenski, gornji pa nemški, na sredi, kjer so bile straže, pa jih niso pustili doli v dolino, četudi so z njo gospodarsko tako zvezani da je ne morejo pogrešati.

To nezadovoljnost je porabil neki nemški orožnik z visokim dovoljenjem iz Celovca; nahujskal je kmete iz zgornje Zilje in nekega dne se jih je zbralo dolg vlak, s katerim so po vrsti pobirali jugoslovenske straže doli do Področčice. V Področčici pred tunelom je stražilo uhod približno poldrugsto samih Korošcev-Slovencev. Trdno so stali, dasi je prihajalo iz vlaka trikrat več nasprotnikov; končno so vendar jeli misliti na pomoč in brzojavili so nadrejenemu majorju. Brzojav pa je odgovoril: pomoči ne moremo poslati, gospod major so še v postelji!

Tako so v tistih časih utrjevali naši ljudje temelje bodoči Jugoslaviji!

Imeli smo tudi pevski zbor vrlili Boroveljcev, in koi prvi dan se je razlegal na vojaškem dvorišču po vsem Celovcu naš »Hej« in »Naprej!« Straže v ozidju in občinstvo izven ozidja so jih mirno poslušali.

V svoji sredi smo imeli tudi slikarja; mož je gorel za naša brata Cirila in Metoda in zvesto obljubil, da ju naslika ter

poslednjemu pridene sliko lastne brade, kakor hitro postane prost. Imel je zares jako izrazit obraz z dolgo sivo brado; njegova gorečnost za slovanska brata je bila majhni Koroški nevarna in priprli so ga.

V kotu pri oknu pa je imel svojo slamnico lesni trgovec St. Tisto zimo je pomagal Jugoslovenom v Borovljah, ko so imeli »manevre« preko Drave, da so se urili kako bodo napadli Celovec. Nemci so si ga zapomnili in ko je bil Lavrič v Borovljah ujet, je bilo ozračje prosto, nekaj dni kasneje pa St. interniran pri Jezuitih.

Tisto zimo smo namreč večkrat slišali, da vsaki čas prikorakajo Jugosloveni iz Boroveli v Celovec; v nekem hotelu na seniskem trgu so imeli baje že določene prostore. Neko nedeljo se je mimogrede tudi v resnici pripeljal Lavrič v avtomobilu, spredaj pa je sedel vojak »mit Bajonett auf!« Na občinstvo ta manira ni naredila ugodnega utisa in častniki so ostentativno postajali in gledali za njim.

(Dalje)

le kot državnega »posla« ali pa so mu nevoščljivi, da se mu »ni treba« boriti za vsakdanji kruh.

Pomagala nam bo v tem edino samoplačnik: 1. uradništvo mora samo med seboj urediti plačilne pogoje, ker smo za državo vsi enako potrebni; 2. mora samo urediti plače takó, da skrbi na trgu za primerne cene, kar mu je omogočeno z dotičnimi zakoni, ki pa jih je treba tudi izvajati, v mnogih slučajih pa višje inštanca to izvajanje pobijajo namesto da ga popirajo; 3. organizirati se moramo po vzgledu delavcev v nabavljajnih zadrugah, v čemer nam pomaga vlada sama, pa tudi tukaj je treba delati, nekateri pa le kriče na draginjo ali zadrugne odbitke.

VI.

Ker je torej razmerje med plačo in cenami glavni vzrok nezadovoljnosti s pragmatiko, treba spregovoriti o tem še nekaj besedi.

Pred dvema letoma se je jezil proti meni gospod V. činovnega razreda radi dragega mleka. Pa sem mu rekel: »Saj ste pri vladi; podrezajte referenta!« Kaj referent, me zavrne, on ima svoj »konto« pri mlekarici prav po ceni, in to mu zadoštuje. — Takó je. — Ko so ustanovili občinska sodišča, so po nekaterih krajih delali prav dobro; pa so pričeli vpiti verižniki in prekupovalci od Ljubljane do Beograda, poslanci so odnehali in referat je prešel na državna sodišča. Tudi ta bi delala, toda stranka se pritoži na višjo instanco, ondi pa vračajo spise s pripombo, da ni mogoče, da se stranke kaznovati. — Takó je! — Posebne vrste so oni odloki, ki enačijo cene po vsej deželi; med vojsko so tako delali v Ljubljani in zgodilo se je, da so, draginjo »pobijaje«, določili za Notranjsko višje cene, kakor so bile prej. In ko je prišel vojak s fronte po vina, mu ga je gostilničar (1915) na debelo ponudil po 25 krajcarjev (50 vin.), vojak pa je rekel, da je prepoceni, in je cele sodove plačal — po kroni! — Takó je!

Nič čudnega potem, da so v Gorici cene rastle, kadar so zasedli naši, ker

so vse vlekli s fronte v zaledje; padale pa so, ko je zasedel Italijan. To so suha dejstva in ti in taki sleparji sleparijo sedaj dalje, ne da bi se jim branilo.

Kaj pa naj porečemo onim možicem, ki cen zato ne določajo, ker se boje, da jim n. pr. mesar ne bo prodal mesa, ako mu ceno znižajo? Zato smo videli l. 1918. v Pliberku prvi pozdrav Slovenije v tem, da se je podražilo meso, ker so baje morale biti po vsej deželi enake cene! — Pa kričite na draginjo, ko ste vsega sami krivi: zakone imate, pa jih ne izvajate. Takim ljudem še Bog ne more pomagati. Uradnik je sam sebi največji sovražnik.

Kaj nas brigajo posamezni paragrafi nove pragmatike, ki itak ni drugega nego slab prepis staroavstrijske, ako ne uporabljamo sredstev, ki so nam dana! Kdor hoče služiti s pragmatiko v roki, ta služi slabo: pošteno delo in odkrita naklonjenost državi na eni, na drugi strani pa trdna opora vladi (eventualno tudi proti poslancem-verižnikom), da izderemo s korenino v vojski priučene sleparije: to bo rešilo nas in koristilo državi, ne tožbe in kričanje po listih in na shodih.

S povišanjem plač torej ne koristimo sebi nič, pač pa s strogim izvajanjem zakonov proti draginji; draginje pa ni kriva samo povojna doba, temveč tudi naši agrarni politiki, ki popolnoma v smislu in po vzoru stare Avstrije vozijo dalje. Valuta je padla, ker si država ne more pridobiti zaupanja; pridobiti si ga pa zato ne more, ker nimamo stvarnega parlamentarnega dela. Monarhizem, republikanizem, centralizem, federalizem, decentralizem, avtonomija so šlagerji, s katerimi se hujska na shodih in v časopisju, parlament pa dela z dvanajstinkami, a uradništvo čaka na delo zakonodaje in ureditev cen.

Kakor sem pokazal, trpe na takem parlamentarnem »delu« najbolj uradniki, zato morajo tudi oni v prvi vrsti nastopiti. Država je dandanes gospodarski faktor, ki prav lahko živi brez svetovnih nazorov; naši poslanci pa se pričakajo za nazore in popolnoma zanemarjajo go-

ji je sanjalo, da se ne vrnem več. Tem srečnejša je bila, da sem v treh tednih potrošil le štiri stotake in se vrnil čil in zdrav.

Cemu pripovedujem vse to?

Da dokažem, da je tudi z majhno vsoto mogoče prav dobro uživati počitnice. Seveda, če je človek tako robinsonsko skromen, kakor jaz. Drugače potrošiš tudi 300 K na dan.

Mislil pa sprožiti idejo: Kaj če bi začelo uradništvo gojiti skautsko letovišarsko življenje? Kaj če bi se naša Zveza začela dejansko brigati za skautska letovišča svojim članom? — Skautstvo goje ne le v Ameriki, nego tudi že po Evropi. Čehi in Srbi imajo nešteto skautskih letovišarskih kolonij. Obnašajo se izvrstno ter so čudovito po ceni. Voda, zrak in solnce so brezplačni; treba le nekaj šotorov, nekaj otepov slame, nekaj desk ter skupne preproste, a tečne kuhinje. Hrana bi se dobivala na kmetih po ceni. Kaj če bi se pozanimala Osrednja Zveza za ustroj take skautske kolonije? Omogočila bi lahko tisočerm tovarišem in tovarišicam več tednov počitnic na gorjenjskem zraku v najkrasnejšem kraju.

Treba je le iniciative in dela!

spodarstvo. Proti takemu delu naj nastopi uradništvo skupno pri kralju; prisegli smo kralju in ne parlamentu (posebno takemu ne!) in služimo državi in ne parlamentu, torej...

Kakor je naša, uradniška, zasluga, da smo ob prevratu držali in najizdatnejše pripomogli ustanoviti državo, takó je naša dolžnost, da jo ohranimo.

Cene predpisati bi morali najprej z drugam, določivši podlago po strokovnjakih glasom faktur. Zadrug imajo danes stotine podružnic, dvigajo cene avtomatično po vsej deželi, ne plačajo skoraj nobenega davka, svojega pravega smotra že davno več ne vrše in spravljajo fonde za svojo strankarsko politiko. V tem stavku smo povedali vse! — Dalje bi morali določiti cene premoğu, mesu, masti in žitu; zato pa treba državnega dela, ne pokrajinske šušmarije, ker eni pokrajini manjka tega, drugi onega, vsega nima nobena in bi torej sama zase trpela pomanjkanje v tem ali onem. — Za prvo pomoč pa treba nam nameščencem lastnega gošpodarskega društva za nabavo obleke, obuval in najpotrebnejših jestvin: vodstvo bi morali imeti uradniki-strokovnjaki ob nadzorstvu države. Bevskanja po listih proti takemu društvu ne izvirajo od uradnikov, temveč od konkurence iz strahu pred škodo.

Ker noben stan ni tako neorganiziran nego naš, bi končno morali imeti tudi primerno vzgojo: duhoven, častnik, učitelj jo imajo, mi je nimamo! Tistih izpitkov in študij vendar ne prištevate vzgoji!? Vzgjati bi nas morala država zase, kakor dela cerkev z duhovnom, ali kar se godi z učiteljem in vojakom.

V. K.:

Stara drevesa in stare omare.

Čenjeni gospod urednik! Pismo ubitega idealista v številki 31. »Našega Glasa« me je užalostilo. Sočutje, pravo kolegijalno sočutje sem občutil napram idealnemu kolegu, kateri prihaja do žalostnega zaključka, da je treba prodati zadnjo dragocenost — poštenje. Prepričan sem pa tudi, da ne pride prodajat poštenja in bo rajše »idealno« poginil, kakor pa »realno« dobro živel. Idealist je in ostane vedno idealist. Kdor ima namen, prodajati poštenje, stori to in ne pripoveduje nikomur. Je, kakor s samomorilcem: Kdor se gre obešit, ne kliče nikogar za pričó.

Rahel nasmešek se je pa pojavil na mojem licu, ko sem bral opomin in tolažilne besede cenjenega gospoda urednika. »Potrpimo, zaupajmo, poiščite si stranskega zasluzka, prodajte svoje talente itd.«, tako nekako vzbujajo cenjeni gospod kolega-urednik obupanega tovariša.

»Stranski zasluzki!« — hitro podan nasvet, hitro najdena rešitev iz zagate. Ta nasvet je dal menda prvi naš najvišji predstojnik, gospod finančni minister sam, in Vi, gospod urednik, ga ponavljate v eni sapi za njim.

Ali sta gospoda svetovalca kaj mislila pri oddaji tega nasveta?

Ali sta v prvi vrsti mislila na ono četo starejših gospodov kolegov, katerim se je skozi vso njihovo službeno dobo ubijala v možgane visoka ideja o »prepredivi stranski zasluzkov«?*) Veliko število teh starih vete-

* Stara službena pragmatika za ljubljanske mestne uradnike govori v § 25. o postranskih opravilih takole: »Postranska opravila, ki nasprotujejo ugledu in časti službe, ki izvrševanje službe količkaj ovirajo, ki morejo po svoji naravi

A. S. Počitnice.

(Konec.)

Sedaj pa je prišel trenotek, ko sem se moral boriti s svojo revščino. Povedal sem gostilničarki, da mi je zdravnik odsvetoval uživanje mesnih jedi in vina, a priporočil le domača preprosta jedila in po možnosti prenočevanje na prostem. Žena se nasmehne in mi reče, da bom lahko jedel tako hrano, kakoršno kuha za družino in spat da grem lahko na svislj. Zadovoljen sem bil.

Lepo sem preživel prvih 14 dni na Jezerskem. Gospodinja, dobra žena, ko je sčasoma spoznala mojo bolezen, se je včasih prav prijazno nasmehnila, da more dati zdravnik taka navodila letoviščarjem.

Prišel je čas, ko je bilo treba revdirati svojo blagajno; žal, da je bil rezultat revizije dokaj žalosten, kajti pošli so že trije stotaki. Misliti je bilo treba torej na odhod z Jezerskega. Poslovil sem se od prijaznih ljudi in se točno po dveh tednih vrnil zopet v Ljubljano. Žena in otroci so bili veseli, da sem se vrnil vidno okrepčan. Žena pa mi je priznala, da se

in kakovosti kratiti popolno nepristranost uradnikov v službi, ali ki so neposredno ali posredno v zvezi z uradom, so prepovedana. Vsako sicer dopustno pridobitveno postransko opravilo sme uradnik izvrševati le s pismenim dovoljenjem župana.

Po tej določbi se ravnam že 27. službeno leto. Noben župan ali ravnatelj ni ugovarjal, da sem delal javno za javnost, kulturno, socialno in tudi politično za občino, domovino in za državo. Nasprotno, vsak župan je celo zahteval, da uradnik služi javnosti v uradu in izven urada. Samo da ne trpita ugled urada in služba, da je uradovanje objektivno in točno. Istega naziranja je moderni finančni minister dr. Kumanudi in istega naziranja bivši ministrski predsednik Davidovič. Prav nič ne dvomim, da so ž njima skladni vsi ostali ministri. Uradnik naj deluje in zasluži, kjer more in le če more in zna: edini pogoj je, da dela pošteno, na ugled urada in ne na škodo službe! Tudi uradniške žene naj zaslužio, če le morejo in utegnejo. V Ljubljani je žena enega najvišjih državnih uradnikov vezilja-umetnica. To ni na sramoto njenega moža, nego je njen zaslužek dobrodošel in častni vir dohodkov. Nova doba zahteva novega naziranja; tista prepoved stranskih zaslužkov je vzrasla na njivi že davno zastarelega birokratizma, ki si je v svoji srednjeveški zastarelosti domišljeval, da je vzvišen nad prozo življenja ter da je sramotno delati po strani za zaslužek. Aristokracija, hierarhija in birokracija so bili stanovi, ki se niso hoteli mešati med demos, profanum vulgus. Toda razvoj življenja je šel preko vseh predsodkov. In prvi so bili najvišji uradniki, ki so začeli uvidevati, da z golo državno uradniško plačo ni mogoče primerno živeti. Poikali so si zarade ali se bogato oženili. Najvišjim so sledili najnižji. Danes ima marsikak sluga hišo ali vilo, ker je bil pravčasno toliko previden, da je delal tudi izven uradnih ur. Najkonservativnejši smo uradniki srednjih činov. A življenje se nam roga! Zahtevamo, da nas plačaj država (ali občina) tako, da bomo dobro živeli le od ene službe. Zares, to bi bilo pravično in idealno lepo. Toda absolutne pravice sploh ni in o nemožnih idealih govore pesniki. Tudi najizrazitejši idealisti so dandanes realisti. A zato vendarle čisti pošteni. Naše moško učitelstvo že dolgo služi tudi postrani, če le more, naši srednješkolski profesorji delujejo ne le po šolah, naši inženjerji, arhitekti in geometri si znajo poiskati dela za svobodne ure (ali noči), poznamo celo javne nameščence obrtnike in trgovce, drugi so plačani tajniki, tretji učitelji stenografije, knjigovodstva, pisatelji, komponisti, dramatik, četrti čebelarji, vrtnarji, poljedelca itd. Vse je dobro, da je le pošteno. Nova službena pragmatika ne bo smela več dajati potuhe birokratski nadutosti; če pa se sprejme znova prepoved postranskih zaslužkov, se ji zasmeje življenje v lice. Demokratska doba ne priznava aristokratskih muh. Res je, da si marsikdo ne more naje stranske službe ali ne zna ničesar drugega, nego »le pisati«. Dotičnik je v današnji izjemno dragi dobi vsega usmiljenja vredna žrtev razmer. Kdor pa bi lahko še postrani zaslužil, a »rajši strada, kruto strada, kakor da bi prijel za kakšen postranski zaslužek«, njemu ni spasa. Pa ga tudi ni vreden! To je trmast samomorilec. Bog mu bodi milostljiv! Op. ured.

ranov je tako prepojeno te ideje, jim je tako prešla v meso in kri, da rajše strada, kruto strada, kakor da bi prijelo za kakšen postranski zaslužek in naj se mu še tako na dlani prinese. Pri stranskih zaslužkih igra nadalje važno ulogo prosti čas in individualna zmožnost. Uradnik je v prvi vrsti navezan na svojo službo, katero izvršuje v določenih uradnih urah. Uradne ure pa padejo pri državnih uradih kakor tudi pri privatnih podjetjih — to je pri onih, kjer bi imel uradnik iskati postranski zaslužek — skupaj na isti čas. Ko se zapro uradne pisarne, isti čas se ponavadi zapro tudi privatne.

Istina je, da le malo število držav. uradnikov dobi posla pri privatnih podjetjih v izvanrednih večernih urah. Notorično je, da trgovska podjetja delajo le z gotovino. Trgovski računi se sproti v gotovini plačujejo, blago se odjemalcu v gotovini prodaja. Knji-

govodstvo trgovskega stanu je jednostavno, računi gladki. Pisarniških moči trgovci ne rabijo dosti. Ne potrebujejo državnega uradnika, ki bi pri medli lučki premetaval liste »šmirštrac« in prenašal zneske na up danega blaga v knjigo dolžnikov, in na podlagi le-te končno pisal opomine raznim tvrdkinim dolžnikom.

Omenil sem tudi kot važen faktor stranskega zaslužka — zmožnost. Naučili smo se in znamo le pisati. Pa išči s to zmožnostjo stranski zaslužek — v stoletju strojepisja in raznih računskih strojev! Rokodelstva se nismo učili, ta panoga bi bila kot stranski zaslužek jedina hvaležna. Če se je kdo kot samouk naučil kakšnega rokodelskega opravila, ga ne more izvrševati, ker pride v nasprotje z obrtno postavo.

Ravnatoko ne morejo naše žene iz istega vzroka izvrševati nikakih rokodelskih opravil, dasiravno je med njimi nebroj izvrstnih modistinj, šivilj, izdelovalk vezenin itd.

Jaz za svojo osebo si domišljam, da sem dober amater - fotograf. Prepričan sem, da bi si z izvrševanjem te obrti preskrbel lahek in dober stranski zaslužek. Prepričan sem pa tudi, da bi me pri prvem plačanem portretu ovadil poklicni fotograf obrtni oblasti in istotako sem prepričan, da bi mi slednja diktirala kazen in mi ustavila moje delovanje, ker nisem izučen. — Kar znamo dobro, to je poklicno delo; na tem polju se zopet ne sme iskati postranskega zaslužka, ker pride človek zopet v navskrižje z lastnim delodajalcem.

Pri iskanju stranskega zaslužka je velikega pomena službeno mesto. Pa velik razloček in različna možnost najti stranski zaslužek med uradništvom nastavljenem v Ljubljani in med onimi, ki službujejo na deželi. — Nadalje je velika razlika tudi med kategorijami, kateri kot uradnik pripadaš. Sodnijski uradnik kmalu in lahko najde priliko, da napravi kakšni stranki prošnjo ali kupno pogodbo in si zasluži kakšen dinar. Davčni uradnik ima drugo stališče. Naj se ponudi trgovcu ali obrtniku kot pisarniška moč. Naj povpraša pri kakšnem podeželskem denarnem zavodu in ponudi svojo številkoslovno zmožnost na prodaj. Doživel bode, kar je doživel moj prijatelj - kolega, da se mu bodo zakrohotali in ga odklonili z utemeljevanjem: »Seveda, rad bi po naših knjigah stikal in zvedel natančno visokost obrata; rad bi izvohal naše vlagatelje in visokost njihovih prihrankov, da pojdeš vse na nos obesit davčni oblasti, katera nas bo na podlagi tvojega ovaduštva prav »fest zašraufala.«

Faktum, gospoda, to se je zgodilo.

Posebno imaš pa težko stališče in najslabše šanse najti stranski zaslužek, če si prestavljen in prideš na novo službeno mesto. Kot »novega človeka« te sicer vsi prijazno pozdravljajo, nimajo pa niti najmanjšega zaupanja do tebe. Sam kot novinec ne poznaš lokalnih razmer, ljudstvo ti gre z nezaupanjem s poti. — Kdor je to izkusil, ta že to ve.

Ker sem že omenil prestavljenje na drugo službeno mesto, naj se še nekoliko pomudim pri tem poglavju. Saj čujem, da pripravljajo pri finančni delegaciji imenovanja in čujem šepetati o velikih premetitvah. Kadar slišim besedo »premetitve«, postanem nerzoven. Sam izkušam britko vsebino te besede in zasmilijo se mi gospodje kolegi, katere ima doleteti ta potrebna odredba. Res je, ne da se oporekati potrebnost te operacije; res je pa tudi, da jo vsakdo britko občuti, kogarkoli zadene. Posebno oženjene, starejše uradnike. V nekoliko poetičnem zanosu bi primerjal uradnika drevesu. Na vrtu življenja je našlo to drevo skromen kotichek, mirno zatišje,

kjer je pognalo svoje korenine in koreninice, po katerih srka sok življenja. »Od zgoraj« pada le v gotovih intervalih in le malo potrebne mokrine, drevo trpi na večni »suši«. Z vztrajnostjo in energijo, s katero se vsako organsko in neorgansko bitje upira poginu, razteza to drevo svoje koreninice po peščenih zemlji, da ujame kako rešilno in izgubljeno vodno kapljico. Bolj ko je peščena in trda ruševina, tem krepkeje se je oprijemlje drevo, tem močneje se naveže na svoje mesto. Pa pride zvesti vrtnar, skrbno ogleda uspevajoče drevo, pa jo potuhta: »E, to drevo si hočem prestaviti na drug prostor, da mi povzdigne krasoto mojega vrta.« — Rečeno storjeno. Kmalu stoji drevo na svojem nanovdoločenem prostoru. — Čez nekaj opazi vrtnar, da se presajeno drevo kaj klaverno drži. Svitlo zeleno gubilo svoj blesk in se je žalostno deblo stoji nekako po strani. Viha. noči se je uprl v drevesne vrhove in je nevo sumljivo - opasno nagnil na stran. — Vrtnar se čudi in ne gre mu v glavo, da drevo na novem prostoru ne uspeva. V svoji navrosti si domišlja, da je drevesu s tem, da ga je prestavil na boljšo luč in bolj mastno zemljo in mu povodom presajenja tudi nekoliko »prilil«, vse potrebno storil za dobrobit tega drevesa; ne sprevidi pa in nima toliko vrtnarske izkušnosti, da bi vedel, da starih dreves ne gre presajati. Možno je storiti ta eksperiment z mladimi drevesci, stara drevesa se pa pri presajanju gotovo posuše. To je staro izkušeno vrtnarsko pravilo.

Ravnatoko je resnična tudi prisodobenekega davčnega uradnika, mož je že davno preminul, kj je dejal: »Stare omare nikar ne premikaj; pusti jo na svojem mestu! Če je tudi črviva in trhljena, na svojem starem mestu ti bo še dolgo služila. Pri premikanju na drugo mesto razpade.«

Gospodje na odločujočih mestih, kličem Vam v predvarek: »Starih dreves - uradnikov ne presajajte in ne premikajte starih omar. Posušila se Vam bodo ali razpadla, kakakor se sušim in razpadam jaz.«

A. Š. (Ljubljana):

Kakšen bo uspeh?

Danes se sliši med javnimi nameščenci le še ena pesem: Beda, draginja in zopet beda!

Kajpada, nič drugega nam ne more pomagati, kakor takojšnje izboljšanje gnotnega stanja.

In vendar pomoč javnim nameščencem v obliki draginjskih doklad ne more ostati brez zlih posledic. Čas je tedaj, da se povzpne do misli, kako izboljšati naše bedne razmere v čisto drugačni obliki.

Vsak uvideven človek mora priznati, da s sedanjimi dohodki javni nameščene vedno rastoči draginji tudi z novimi, še zvišanimi draginjskimi dokladami ne more kljubovati, tem manj oni, ki ga je Bog obdaril z mnogobrojno družino. Draginjska doklada je pospeševaljica draginje, in kdor bi temu oporekal, je v zmoti.

Z vednim zviševanjem draginjskih doklad smo obsojeni na usodo Nemške Avstrije. Treba je pobijati draginjo, doseči znižanje cen živilom in gospodarskim potrebščinam. Zato pa mora prenehati agrarni egoizem.

Naš poljedeljski minister, vse časti vreden mož, je vnet zagovornik svojih privržencev; stremi za tem, da kolikor več izvozimo in da naše produkte čim dražje prodamo preko meje. Kmet in producent naj spravljata čim večje dobičke. Kako se godi zato meščanstvu in neproduktivnim slojem, je ministru Puclju kot agrarcu deveta brigada. Isto

